

VALSTYBINIS PSICHIKOS SVEIKATOS CENTRAS

Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministerijos Sveikatos politikos
ir ekonomikos departamento Strateginio
planavimo skyriui

2011-02- 10 Nr. 20V-66

Kopija
Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės
sveikatos departamentui

DĖL VALSTYBINĖS PSICHIKOS SVEIKATOS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO 2008-2010 METŲ PROGRAMOS, 2010 M. PRIEMONIŲ VYKDYMO

Valstybinis psichikos sveikatos centras, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. birželio 18 d. nutarimą Nr. 645 „Dėl Valstybinės psichikos sveikatos strategijos įgyvendinimo 2008-2010 metų programos patvirtinimo“ (toliau - programa) (Žin., 2008, 76-3014) ir vadovaudamasis šios programos 21 punktu, teikia 2010 m. priemonių įgyvendinimo ataskaitą.

Įgyvendinant programos 1.2 priemonę – „Parngti būtinų papildomų teisės aktų, reglamentuojančių psichikos sveikatos priežiūrą projektus“, parengti ir patvirtinti šie teisės aktai:

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009 m. kovo 19 d. įsakymas Nr. V-196/1R-80 „Dėl Reikalavimų pretendentų į teisėjus ir teisėjų sveikatai ir pretendentų į teisėjus ir teisėjų sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 36-1406);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gegužės 22 d. įsakymas Nr. V-392 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymo Nr. V-943 „Dėl Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarkos aprašo bei Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir bazinių kainų sąrašo tvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2009, Nr. 64-2574);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymas Nr. V-363 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 9 d. įsakymo Nr. V-713 „Dėl Vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro ir psichoterapijos paslaugų bazinių kainų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2009, Nr. 58-2266);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymas Nr. V-378 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. gegužės 16 d. įsakymo Nr. V-466 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų stacionariųjų asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir bazinių kainų sąrašo patvirtinimo papildymo“ (Žin., 2009, Nr. 58-2281);

2009 m. lapkričio 19 d. patvirtintas Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 2009, Nr. 145-6425);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. vasario 12 d. įsakymas Nr. V-119 „Dėl Valgymo sutrikimų gydymo psichiatrijos specializuotame stacionare ir dienos stacionare paslaugų teikimo suaugusiesiems tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 22-1024);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. sausio 19 d. įsakymas Nr. V-36 „Dėl Vaikų ir paauglių specialiosios psichiatrijos paslaugų teikimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 12-589);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. vasario 12 d. įsakymas Nr. V-118 „Dėl Psichiatrinių krizių intervencijos stacionaro ir dienos stacionaro paslaugų teikimo suaugusiesiems tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 22-1023);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. vasario 22 d. įsakymas Nr. V-164 „Dėl Ligų, kuriomis sergantys ne jaunesni kaip 16 metų pacientai turi teisę į sveikatos priežiūros paslaugas, neatskleidžiant asmens tapatybės, sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 24-1151);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 4 d. įsakymas Nr. V-178 „Dėl Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo, kai neatskleidžiama asmens tapatybė, tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 30-1389; 2010, Nr. 55-2708);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. lapkričio 24 d. įsakymas Nr. V-1009 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. rugpjūčio 6 d. įsakymo Nr. V-653 „Dėl Pakaitinio gydymo skyrimo ir taikymo priklausomybei nuo opioidų gydyti ir Pakaitinių opioidinių vaistinių preparatų išrašymo, išdavimo, laikymo ir apskaitos asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos aprašų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. 140-7186);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. lapkričio 8 d. įsakymas Nr. V-966 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. balandžio 23 d. įsakymo Nr. V-239 „Dėl Narkotinių ir psichotropinių medžiagų nedidelio, didelio ir labai didelio kiekio nustatymo rekomendacijų“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. 133-6825);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 19 d. Nr. V-912 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. balandžio 23 d. įsakymo Nr. V-239 „Dėl Narkotinių ir psichotropinių medžiagų nedidelio, didelio ir labai didelio kiekio nustatymo rekomendacijų“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. 125-6450);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. V-913 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 7 d. įsakymo Nr. 7 „Dėl Narkotinių ir psichotropinių medžiagų, kurioms įvežti ar išvežti reikia sveikatos apsaugos ministerijos leidimo, sąrašo“ ir jį keitusių įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (Žin., 2010, Nr. 125-6451);

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. V-911 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. 5 „Dėl Narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. 125-6449);

2010 m. balandžio 30 d. Lietuvos Respublikos Seime registruotas Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatymo pakeitimo įstatymo projektas (Nr. XIP-1998), kuris parengtas siekiant suvienodinti psichikos sveikatos priežiūros reikalavimus visiems psichikos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims, integruojant priklausomybės ligų sritį į Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatymą.

Igyvendinant programos **1.3** priemonę „Dalyvauti tarptautinių komisijų ir organizacijų, sprendžiančių psichikos sveikatos klausimus, veikloje ir užtikrinti Lietuvos atstovų finansavimą“, dalyvauta šiuose renginiuose:

Gruodžio 7 d. (2010) Europos Parlamente, Briuselyje vyko projekto „Smurtas prieš moteris darbe...Pasikalbėkime!“ baigiamoji konferencija. Buvo aptarti projekto rezultatai, gerosios praktikos, pateiktos rekomendacijos. Dalyvavo Psichikos sveikatos skyriaus vyr. specialistas A. Dambra. Organizatorius - Mental Health Europe.

Lapkričio 28-30 d. (2010) Dubline (Airija) vyko teminė Europos autizmo veiksmų konferencija. Dalyvavo ir svarstė autizmu sergančių žmonių sveikatos priežiūros bei integracijos į visuomenę problemas Valstybinio psichikos sveikatos centro direktorė O. Davidonienė. Organizatoriai – Europos Komisijos Sveikatos ir vartotojų vykdančioji agentūra kartu su Airijos Autizmo akcija.

Lapkričio 8-10 d. (2010) Lisabonoje (Portugalija) vyko konferencija „Gerinkime socialinį įtraukimą ir mažinkime stigmą geresnės psichikos sveikatos ir gerbūvio sukūrimui“. Tai ketvirtoji iš penkių Europos Komisijos organizuojamų teminių konferencijų skirtų Europos Pakto skirto psichikos sveikatai ir gerbūviui įgyvendinti. Dalyvavo VPSC direktorė O. Davidonienė. Organizatoriai - Europos komisijos Sveikatos ir vartotojų generalinis direktoratas (European

Commission Health and Consumers Directorate - General) kartu su Portugalijos Darbo ir socialinio solidarumo ministerija.

Spalio 20-23 d. (2010) Briuselyje vyko teminė konferencija „Šalinkime skurdą-sukurkime viltį. Nutraukime skurdo ciklą ir psichikos sveikatos problemas“. Dalyvavo VPSC direktorė O. Davidonienė. Organizatorius - Mental Health Europe - oficialus PSO ir Europos Komisijos partneris.

Rugsėjo 29-30 d. (2010) Stoholme vyko konferencija „Promotion of Mental Health and Well-being of Children and Young People - making it happen“. Organizatorius - Europos Komisijos ir Švedijos Sveikatos ir socialinių reikalų ministerija. Lietuvos atstovai pristatė standinę pranešimą „Child and adolescent mental health in enlarged european union - development of effective policies and practices“.

Kovo 24 d. (2010) Valstybiniame psichikos sveikatos centre vyko susitikimas su Suomijos HUMAK universiteto organizacijos „Preventiimi“, dirbančios su jaunimu psichoaktyvųjų medžiagų vartojimo profilaktikos srityje, atstovais. Specialistai dalinosi prevencinio darbo patirtimi, aptartos bendradarbiavimo galimybės;

Birželio 3–6 d. (2010) Vilniuje vyko tarptautinė konferencija - „From myth to evidence“. Organizatorius - Europos vaikų su negalia akademija. Valstybinis psichikos sveikatos centras – vienas iš konferencijos organizatorių.

Vasario 3-5 d. (2010) Haifoje (Izraelis) 3-čiajame tarptautiniame forume "Smegenys ir elgesys" bei specialiojoje sesijoje „Įveikime savižudiškumą“, dalyvavo Valstybinio psichikos sveikatos centro direktorė O. Davidonienė bei skaitė pranešimą apie psichikos sveikatos priežiūros raidą Lietuvoje, pagrindines kryptis ir pasiekimus bei specialiojoje sesijoje dalyvavo diskusijoje dėl dvišalio bendradarbiavimo.

Kovo 18-20 d. (2010) Briuselyje vyko projekto DAPHNE III 2007-1 „Įgalink aukas, mokyk darbdavius" darbo grupės susitikimas. Dalyvavo Valstybinio psichikos sveikatos centro Informacijos ir ryšių skyriaus vyr. specialistė J. Stanislavovienė;

Balandžio 28-30 d. (2010) Vilniuje vyko Europos Komisijos remiama 5-oji Europos mokslinė konferencija „AIDS ir narkomanijos klinikiniai ir socialiniai tyrimai“, dalyvavo Valstybinio psichikos sveikatos centro specialistai.

Balandžio 22-24 d. (2010) Pasaulinės sveikatos organizacijos partnerio Mental Health Europe organizuojamame Nacionalinių partnerių mokymo seminare (Helsinki, Suomija), kurio tikslas - operatyviai skleisti ES valstybėms aktualią informaciją psichikos sveikatos stiprinimo ir psichikos ligų prevencijos klausimais, dalyvavo Valstybinio psichikos sveikatos centro direktorė O. Davidonienė.

Birželio 8-9 d. (2010) Rygoje vyko tarptautinė konferencija „Šiaurės ir Baltijos šalių konferencija dėl smurto šeimoje: sveikatos sektoriaus vaidmuo tarpžinybiniame darbe“. Organizatoriai – PSO Europa, Latvijos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Latvijos visuomenės sveikatos agentūra, Šiaurės ministrų taryba, remia Norvegijos Vyriausybė. Dalyvavo Valstybinio psichikos sveikatos centro specialistai.

Įgyvendinant programos **1.4** priemonę „Dalyvauti vykdant tarptautinius projektus, kuriuose sprendžiami psichikos sveikatos klausimai“:

2010 m. balandžio 30 d – gegužės 3 d. Stambule vyko XVIII Tarptautinės vaikų ir paauglių psichiatrijos asociacijos (IACAPAP) suvažiavimas – „Nutieskime tiltą tarp rytų ir vakarų vaikams, kultūroms bei išsipareigojimams“. Suvažiavime pristatytas Valstybinio psichikos sveikatos centro vadovaujamas tarptautinis projektas „Vaikų ir paauglių psichikos sveikata Europos Sąjungoje po plėtros: efektyvios politikos ir praktikų sukūrimas“ (toliau – CAMHEE). Projekto mokslinis vadovas D. Pūras skaitė panešimą „Vaikų psichikos sveikata naujosiose Europos demokratinėse valstybėse: efektyvios politikos ir praktikos paieška“. Kongreso metu atskiras simpoziumas buvo skirtas vienai CAMHEE projekte nagrinėjamai temai – patyčioms tarp vaikų. Šiame simpoziume D. Pūras pristatė Lietuvos patirtį sprendžiant skaudžią ir mūsų šaliai aktualią patyčių, priekabiavimo problemą (pranešimo tema „Patyčių prevencija – Lietuvos patirtis“). Suvažiavime dalyvavo Valstybinio psichikos sveikatos centro direktorė O. Davidonienė.

Valstybinis psichikos sveikatos centras kartu su tarptautine organizacija Mental Health

Europe 2009-2010 m. vykdė projektą „Smurtas prieš moteris darbe ... Pasikalbėkime!“. Šiuo projektu siekiama išsiaiškinti, kaip Lietuvoje suprantamas smurtas, ar drįstama ieškoti pagalbos, siekiama iškelti problemą į viešumą, atkreipti darbdavių, politikų dėmesį. Be to, parodyti pavyzdžius, kaip kolektyvai, darbdaviai sprendžia iškylančias problemas, įsiklauso į savo darbuotojų pastabas ir stengiasi kurti saugią bei geranorišką darbo aplinką. Projektu siekiame šiuos pavyzdžius išsiaiškinti bei paviešinti. Tarptautiniai projekto partneriai: Mental Health Europe; Society for Mental Health and Social Psychiatry, Graikija; Advocacy Group for the Mentally Ill, Cyprus; Romanian league for Mental health, Rumunija; Pro Mente Austria, Austrija; SKALBES, Latvija; SENT, Slovėnija; AEN, Ispanija.

Igyvendinant programos **2.9** priemonę – „Parengti ir patvirtinti mobilių krizių ir savižudybių prevencijos ir postvencijos komandų paslaugų teikimo reikalavimų ir apmokėjimo tvarkos aprašus“, buvo sudaryta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. V- 445 „Dėl darbo grupės naujoms psichikos sveikatos paslaugoms detalizuoti sudarymo“, parengtas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. V-118 „Dėl Psichiatrinių krizių intervencijos stacionaro ir dienos stacionaro paslaugų teikimo suaugusiesiems tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 22-1023);

Igyvendinant programos **2.12** priemonę - „Parengti Privalomojo pirmosios pagalbos mokymo programos, patvirtintos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. V-69, pakeitimus psichikos sveikatos mokymo temomis statutiniams tarnautojams“, buvo papildyta Privalomojo pirmosios pagalbos mokymo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. V-69 „Dėl Privalomojo pirmosios pagalbos mokymo programos, privalomojo higienos įgūdžių mokymo programos ir privalomojo mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai mokymo programos patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 14-490), 2 skilties „Mokymo temos“ 1.8 punktu „Savo ir/ar aplinkinių sveikatai, gyvybei pavojingos psichikos būsenos, jų atpažinimas, pirmoji pagalba ir medicinos pagalbos organizavimas“ (Žin., 2009, Nr. 87-3718).

Igyvendinant programos **3.6** priemonę – „Sukurti ir patvirtinti psichosocialinės reabilitacijos paslaugų aprašą“, ši priemonė buvo perkelta į Valstybinės psichikos sveikatos strategijos įgyvendinimo 2011-2013 metų programos priemonių planą.

Igyvendinant programos **6.1** priemonę – „Sukurti informacijos kaupimo, apdorojimo, analizės ir sklaidos sistemą visuomenės psichikos sveikatos ir psichikos sveikatos sistemos rodiklių srityje“, parengtas ir 2009 m. gruodžio 3 d. Lietuvos Respublikos Seime registruotas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. rugpjūčio 1 d. įsakymo Nr. V-636 „Dėl asmenų, kurie kreipiasi į asmens sveikatos priežiūros įstaigas dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, vartojant narkotines ir psichotropines medžiagas, stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (Įsakymo projekto Nr. 10-4830-01).

Igyvendinant programos **6.2** priemonę – „Sudaryti ekspertų grupę šios programos įgyvendinimui vertinti“, 2010 m. rugsėjo 21 d. Valstybiniame psichikos sveikatos centre vyko Valstybinės psichikos sveikatos strategijos įgyvendinimo 2008-2010 metų programos (Žin., 2008, Nr. 76-3014) priemonių plano vykdymo aptarimas. Dalyvavo Sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos, Visuomenės sveikatos bei Sveikatos politikos ir ekonomikos departamentų atstovai bei Valstybinio psichikos sveikatos centro atstovai.

Ruošiant programos priemonių planą, priemones – 2.1, 2.4, 2.6, 3.2, 3.5 buvo numatyta vykdyti kartu su universitetais ar kitomis mokslo ir studijų institucijomis, rezultatus pagrindžiant moksliniais įrodymais. Kadangi šių priemonių įgyvendinimui lėšų nebuvo skirta – priemonių veiklos nevykdytos.

Direktorė

Ona Davidonienė